

Toró T. Tibor

IN MEMORIAM LŐRINCZ CSABA 1959–2008

Temesvárról Budapest felé félúton ér a hír és sikolt a szívembe. Önkéntelenül lassítok, az agyam még ellenáll, védekezik. Aztán kapitulál. Ismét egy baráttal kevesebb. Csendesen hajtok tovább, menni kell előre.

A nemzetpolitika nem divatos szakma manapság, főleg az anyaországban nem az. Kevés ember adja erre a fejét, hozzáértőből pedig még kevesebb. Most pedig a legjobbak közül veszítettük el az egyiket.

Lőrincz Csaba tudós ember volt, bár valószínűleg a történelemben nem tudományos munkássága alapján jegyzik majd. Tudatos választás volt ez nála: kiemelkedő szellemi képességeit elsősorban nem a sokszor öncélú politikatudomány gazdagításában és saját tudományos karrierjének építésében kamatoztatta, bár kétségtelen, hogy ha ezt teszi, ezen a téren is szép sikereket könyvelhetett volna el. Ő azonban a politikai döntések stratégiai előkészítésének kevésbé látványos, de következményeit tekintve önmérsékletet és felelősségérzetet kívánó szerepét választotta és művelte hivatásszerűen.

Nem sokan tudják, hogy a magyarországi kisebbségeknek kulturális autonómiát biztosító kisebbségi törvény egyik kimunkálója, de idejekorán lezárult életművének talán legfontosabb része az anyaország és a tőle elszakított kisebbségi közösségek közötti közjogi viszonyt megalapozó státustörvény koncepciójának megalkotása. Ebbe a sorba illeszthető a jobb sorsra érdemes Magyar Állandó Értekezlet életre hívása is, melynek előkészítésében komoly szerepe volt.

Váratlan halála előtt egy új alapokra helyezett, a körülöttünk levő világ megváltozott körülményeihez igazodó kül- és nemzetpolitikai stratégia utolsó részletein dolgozott.

Az úr, amit távozásával maga mögött hagy, a magyar nemzetpolitikai döntések megalapozásában és előkészítésében egyelőre felmérhetetlen.

Szerénysége, alapossága, igényessége, elkötelezettsége példaadó. Barátsága munkára, kitartásra, folytatásra kötelez.

Negyvenkilenc éves volt. Nyugodjék békében!

Tóth István

LŐRINCZ CSABA HALÁLÁRA

Március közepén 49 éves korában Budapesten szívrohamban váratlanul elhunyt Lőrincz Csaba. Romániából való áttelepülése óta vállalt és viselt tisztségei szerint egyetemi oktató, 1999 és 2002 között a Külügyminisztérium államtitkára, majd az Országgyűlés Külügyi És Határon Túli Magyarok Bizottságának főtanácsadója. Tagja volt a nyolcvanas évek legjelentősebb romániai ellenzéki műhelyének, a LIMES-Körnek.

A Fidesz-MPP nemzetpolitikai, külpolitikai szakértőjeként ellenzéki és kormányzati pozíciókban formálója volt a magyar külpolitikának. Ő fogalmazta meg 1998-ban a Fidesz ma is érvényes nemzetpolitikai alapállását: „A magyar nemzetpolitika végső soron a magyar állam és a magyar nemzet határainak meg nem feleléséből fakadó problémákra keres megoldásokat. Célja a magyar állam és a magyar nemzet – esetleg eltérő – érdekeinek összehangolása és ezen együttes érdekek képviselése. A nemzetpolitika magában foglalja:

- a) Magyarország és a határon túli magyarok viszonyának alakítását („magyar–magyar” kapcsolatok);
- b) a magyar állammal szomszédos államok többségi nemzeteivel fenntartott viszony alakítását azokban a kérdésekben, melyek az államaikban élő magyar kisebbségi közösségek helyzetével, sorsával, érdekeivel függnek össze;
- c) a nemzeti érdek – azaz a Magyar Köztársaság és a határon túli magyarok együttes érdekeinek – képviselését a külpolitikában, különösen Magyarország euroatlanti csatlakozási folyamata során.”

E sorokat olvasva azt mondhatjuk, felelősen gondolkodó magyar politikus nehezen vallhat más nézeteket a Kárpát-medencei magyarságról. A megállapítást nem valamely politikai erő magasztalására, sokkal inkább egy autonóm személyiség dicséretére tesszük. A bennünket biológiai létében most itthagyo Lőrincz Csaba ugyanis a szó jó értelmében vett öntörvényű politikus-gondolkodó volt. Egy korábbi közös

munkahelyünkön megtapasztalhattam, hogy elvei föladására semmilyen egzisztenciális kényszer nem tudta rászorítani. Végletesre feszített indulatos vita után tanúja lehettem annak, amikor derűsen bejelentette, holnaptól kilép az intézményből. Az ő akkori holnapja a legteljesebb egzisztenciális bizonytalanság volt.

A tisztánlátás, a józanság elszánt híveként ellenfele volt mindenfajta történelmi mítosznak, a szellemi ködevésnek. Ebben is következetes volt: nem tett különbséget a magyar és más nemzetek eszmei tévelygései között. Annyiban legfeljebb, hogy sajátjának tudva a magyart, azt a leghevesebben utasította el.

Szellemi szuverenitását minden körülmények között megőrizte. Ha vitáztak is vele, ezért tisztelték elvbarátai és ellenfelei is. Pályájának ez nagy dicsérete.

Korai halála különösképpen azért fájdalmas, mert ezzel egy nagy ígértű tudományos pálya is derékba tört. Mindazonáltal talán reménykedhetünk abban, hogy folyóiratokban, könyvekben megjelent tanulmányai ösztönzően hatnak kortársai és az újabb nemzedékek gondolkodására.

Budapesti búcsúztatása után Lőrincz Csaba – a költőt parafrazálva – „romló földi mása” március 29-én végleges nyugóhelyet talál szülővárosában, Sepsiszentgyörgyön.